

گزارش «وطن امروز» از ظرفیت‌های قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان و تعلق چندین ساله در اجرای آن

انتظار برای مالیات‌ستانی هوشمند

تأکید بر ضرورت اجرای هر چه سریع‌تر قانون «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان» در گفت‌وگوی نمایندگان مجلس با «وطن امروز»

آیا مالیات در سال ۱۴۰۰ افزایش یافت؟

خردنامه سال جاری و هم‌زمان با اظهار مودیان مالیاتی، آنها متوجه شدند متغیر استفاده از دستگاه کارت‌خوان به موارد احصای مالیات افزوده شده است. این موضوع موجب شد موجی از اعتراضات در کشور شکل گیرد، البته دولت به سبب تورم و شرایط کرونایی کشور، تسهیلاتی را جهت حمایت از مشاغل مصوب کرد، به عنوان نمونه سقف استفاده از تسهیلات تیمره ۱۰۰ قانون واریز به دستگاه کارت‌خوان تا سقف ۴٫۸ میلیارد تومان افزایش یافت و ضریب مالیاتی مشاغل نیز کاسته شد، همچنین تنها ۷۰ درصد تراکنش‌های POS به منظور اخذ مالیات بررسی می‌شود. بر اساس آخرین گزارش سازمان امور مالیاتی، ۹۵۰ هزار مودی از پرداخت مالیات معاف شده و بیش از ۵۰۰ هزار مودی نیز مالیاتی بین صفر تا ۵ میلیون تومان برای اعلامکرد سال ۱۴۰۰ پرداخت کرده‌اند. همچنین حدود ۱۱۰ هزار مودی مالیاتی بین ۵ تا ۱۰ میلیون تومان و ۵۰ هزار مودی از سراسر کشور بین ۱۰ تا ۲۰ میلیون تومان مالیات پرداخت کرده‌اند. آنچه مشخص است در سال جاری شاهد افزایش نرخ پرداختی مالیات در کشور نبوده‌ایم و تنها به سبب هوشمندسازی فرآیند اخذ مالیات، شاهد عدالت مالیاتی بوده‌ایم. گفت‌وگو با کسبه نیز بیانگر آن است فرآیند اخذ مالیات نسبت به سالیان گذشته شفاف‌تر شده است، هر چند انتقاداتی درباره عدم اطلاع‌رسانی دولت نیز مطرح شده است. بررسی‌های «وطن امروز» بیانگر آن است که در پشت پرده ماجرای اعتراضات کسبه برخی افراد پرنفوذ حضور داشته‌اند؛ افرادی که به سبب پرداختی کلان، همواره از پرداخت مالیات فراری بوده‌اند و حال به سبب هوشمندسازی این فرآیند، شایعاتی را در سطح جامعه منتشر کرده‌اند. برخی رسانه‌ها با وجود اینکه در سالیان گذشته همواره بر درآمد مالیاتی تأکید داشته‌اند اما با مطرح کردن شایعاتی در زمین این افراد پرنفوذ حضور داشته و به دنبال هزینه‌تراشی برای دولت و عدم اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان هستند.

۳- افزایش سطح تمکین مالیاتی از طریق هوشمندسازی روش‌های تشخیص و محاسبه مالیات
۴- ارتقای سطح منابع اطلاعاتی نظام مالیاتی کشور از طریق جمع‌آوری و بهره‌برداری از همه اطلاعات معاملات و تراکنش‌های مالی قابل استناد برای برنامه‌ریزی‌های اقتصادی در سطح کلان
۵- کاهش هزینه‌های اجتماعی، عملیاتی و اجرایی وصول مالیات از طریق مکانیزه کردن عملیات و بهینه‌سازی فرآیندها
۶- جلوگیری از فرار مالیاتی و کاهش حجم اقتصاد زیرزمینی در سامانه مودیان به هر مودی کارپوشه ویژه‌ای اختصاص داده

الکترونیکی و تبادل موثر اطلاعات مالیاتی میان مودیان و سازمان است. این سامانه به عنوان مرجع نهایی ثبت، صدور و استعلام صورتحساب‌های الکترونیکی مودیان بوده و از ارکان نظام مالیاتی هوشمند محسوب می‌شود. اهداف کلی راهاندازی سامانه مودیان را می‌توان در قالب چند دستاورد قابل انتظار مورد اشاره قرار داد.
۱- افزایش رضایت مودیان از طریق به‌سود ارائه خدمات الکترونیکی و تسهیل تعامل آنها با سازمان، تکمیل ایشان و تحقق عدالت مالیاتی
۲- تبادل اطلاعات به صورت کارآمد و امن

فروش کالا و خدمات خود شده‌اند و مأخذ محاسبه مالیات و عوارض فروش کالاها و خدمات، درباره مودیان عضو سامانه مودیان، ارزش فروش مندرج در صورتحساب الکترونیکی است که توسط آنان در سامانه مزبور ثبت شده است. همچنین می‌توان پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان را به عنوان بستر حیاتی برای اجرای طرح مالیات بر عایدی سرمایه (CGT) و همچنین لایحه مالیات بر مجموع درآمد (PIT) در نظر گرفت که مراحل بررسی و تصویب آنها در دولت و مجلس در دست انجام است. قانون مربوط به پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان در سایر کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه نیز با عنایت و اهداف مشابهی تصویب و اجرا شده و اجرای این قوانین دستاوردهای قابل توجهی را برای نظام‌های مالیاتی، فعالان اقتصادی و آحاد جامعه در این کشورها به دنبال داشته است. از جمله این کشورها می‌توان به جمهوری کره (۲۰۰۵)، اسلواکی (۲۰۰۸)، سوئد (۲۰۱۰)، پرتغال (۲۰۱۲)، کانادا (۲۰۱۳)، مجارستان (۲۰۱۴)، بلژیک (۲۰۱۴)، اتریش (۲۰۱۶)، اسلونی (۲۰۱۶)، جمهوری چک (۲۰۱۶)، روسیه (۲۰۱۷)، نروژ (۲۰۱۷)، ایتالیا (۲۰۱۷) و هند (۲۰۲۱) اشاره کرد.

■ پایانه فروشگاهی و سامانه مودیان
از جمله ابزارهای اساسی در دستیابی به اهداف مورد اشاره در قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان، به کارگیری پایانه‌های فروشگاهی برای صدور صورتحساب‌های الکترونیکی و بهره‌مندی از سامانه مودیان با قابلیت‌هایی در زمینه جمع‌آوری، ثبت، ذخیره‌سازی و پردازش اطلاعات صورتحساب‌های

گروه اقتصادی: از مهم‌ترین اهداف هر نظام مالیاتی کارآمد، اخذ مالیات به شیوه‌ای عادلانه و ایجاد شفافیت مالی و اقتصادی در جامعه است. سازمان امور مالیاتی کشور نیز طی سال‌های اخیر اهداف کلانی را در این حوزه در چارچوب اجرای قوانین مالیاتی دنبال کرده است. شفافیت در فعالیت‌های اقتصادی آثار بسیار مهمی از جمله هوشمندسازی نظام مالیاتی، جلوگیری از فرار مالیاتی، حذف تشخیص مالیات علی‌الراس، پرداخت مالیات منطبق با درآمد و با رویکرد برابر و همچنین تکمیل مودیان مالیاتی و افزایش رضایت آنها را به دنبال دارد.

با عنایت به اهمیت این موضوع، سیاست‌گذاران این عرصه با تأکید بر ضرورت مالیات‌ستانی مبتنی بر اطلاعات شفاف و قابل استناد و بهره‌گیری از ابزارهای ثبت معاملات و سامانه‌های اطلاعاتی، به دنبال جلوگیری از فرار مالیاتی و رفتار منصفانه با حذف تبعیض و تشخیص مالیات فعالان اقتصادی در مبنای اطلاعات موثق و قابل اعتماد مالی بوده‌اند.

از این رو در ۲ دهه اخیر در قوانین متعددی، مودیان مالیاتی ابتدا مکلف به استفاده از صندوق مکانیزه فروش شدند که سیر این قوانین از اصلاحیه قانون نظام صنفی مصوب سال ۱۳۸۲ شروع و وظیفه استقرار سامانه صندوق مکانیزه فروش نیز به اتاق اصناف واگذار شد که پس از ناکامی نظام صنفی در اجرای این پروژه، وزارت بازرگانی وقت به موجب ماده ۱۲۱ قانون برنامه پنجم توسعه، مکلف شد با هماهنگی سازمان امور مالیاتی و شورای اصناف کشور تا پایان سال دوم برنامه، سامانه صندوق مکانیزه فروش را پیاده‌سازی کند که این امر نیز محقق نشد.

پس از آن طی اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم مصوب سال ۱۳۹۴ و به موجب ماده ۱۶۹ قانون، سازمان امور مالیاتی مکلف به پیاده‌سازی سامانه صندوق مکانیزه فروش شد و مودیان موظف شدند برای ثبت معاملات کالا و خدمات خود از سامانه صندوق فروش و تجهیزات مشابه استفاده کنند و برای انجام معاملات خود صورتحساب صادر و شماره اقتصادی خود و طرف معامله را در صورتحساب‌ها، کارداها و سایر اسناد مشابه درج و فهرست معاملات خود را به سازمان امور مالیاتی کشور ارائه کنند. اما در مهر ۱۳۹۸ مجلس شورای اسلامی با هدف ایجاد یک تحول بنیادین در نظام مالیاتی کشور در جهت نهادینه کردن عدالت و شفافیت اقتصادی، کاهش اقتصاد سایه (بازار سیاه)، کاهش فرارهای مالیاتی و تأمین منابع اطلاعاتی قابل استناد برای نظام مالیاتی کشور به منظور محاسبه مالیات منصفانه و مبتنی بر رویدادهای مالی واقعی، قانونی را تحت عنوان قانون «پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان» تصویب و به دولت ابلاغ کرد.

امروز قانون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان به عنوان بستر اصلی اجرای بسیاری از قوانین مالیاتی مورد تأکید است. از جمله قانون مالیات بر ارزش افزوده مصوب سال ۱۴۰۰ که به موجب آن همه اشخاص مشمول این قانون مکلف به عضویت و ثبت‌نام در سامانه مودیان و صدور صورتحساب الکترونیکی برای

عضو هیات رئیسه کمیسیون کشاورزی مجلس:

سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی منابع بودجه را واقعی می‌کند

حجت‌الاسلام احد آزادخواه در گفت‌وگو با «وطن امروز» با اشاره به اهمیت راهاندازی سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی از سوی دولت اظهار کرد: در ۴۳ سالگی انقلاب اسلامی قرار داریم و اکنون یکی از کارهایی که انجام نشده و باید سریع‌تر انجام شود، ایجاد شفافیت مالی در ۲ حوزه منابع و مصارف کشور است.

عضو هیات رئیسه کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی با تأکید بر اینکه نبود شفافیت یک خلأ بزرگ در اقتصاد کشور است، افزود: از آنجا که مالیات به عنوان مهم‌ترین سرقتل درآمد بودجه ملی تعریف شده است، ایجاد شفافیت مالی از طریق اجرای سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی اهمیت ویژه‌ای دارد.

وی بیان کرد: سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی، قانون مجلس و راهاندازی آن اتفاقی خوب در راستای ایجاد شفافیت اقتصادی است که قانون نیز با همین هدف تنظیم شد.

نماینده مردم ملایر در مجلس گفت: اجرای این قانون احصای منابع مالیاتی را با عدالت اجتماعی و منطبق و پیوسته برای تدوین بودجه سال آینده را نزدیک به واقعیت می‌کند.

آزادخواه افزود: کسری بودجه از اشکالات فنی بودجه سنواتی است، چون نمی‌توانیم درآمد‌های پایدار را بدرستی پیش‌بینی کنیم و این خلأ بودجه کشور است.

وی تصریح کرد: راهاندازی سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی منابع بودجه کشور را واقعی و امکان برنامهریزی پر قدرت در آینده در فراهم می‌کند.

عضو کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه اجرای قانون پایانه‌های فروشگاهی همچنین فرارهای مالیاتی را به حداقل، بلکه به صفر می‌رساند، گفت: برخی جریان‌ها که با اجرای سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی مخالفند، دلیل‌شان همین فرار مالیاتی است.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس:

سامانه مودیان گامی برای افزایش درآمدهای پایدار است

نماینده مردم خلخال در مجلس شورای اسلامی خاطر نشان کرد: توجه داشته باشید که اگر این ۱۰۰ هزار میلیارد تومان به کمک ۲۵۰ هزار میلیارد تومان بودجه عمرانی کشور بیاید، شاهد چه اتفاقات مثبتی در عرصه زیرساخت کشور خواهیم بود. نظری با اشاره به تصمیم دولت سیزدهم برای راهاندازی سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی ادامه داد: هوشمندسازی و دولت الکترونیک از دهه ۷۰ در کشور مطرح بود. حالا دیگر زمانی نیست که دفاتر محاسبات روزانه را برگ برگ نگاه کرده و مطابق آن مالیات ببندیم، اگر شیوه مالیات‌ستانی در کشور هوشمند شود و این اطلاعات به صورت آنلاین در دسترس باشد، مودی مالیاتی هم از آن مطلع است و اجحافی هم رخ نمی‌دهد.

وی با تصریح بر اینکه حوزه تخفیف‌ها یکی از مکان‌های شکل‌گیری جرائم مالیاتی است که غالباً امضاهای ظالمی آنجا شکل می‌گیرد، گفت: نباید امضای یک مسئول مالیاتی سبب شود مثلاً ۳ میلیون از مالیات فردی کسر شود یا اینکه بدون دلیل باعث افزایش مالیات فرد دیگر باشد.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس تأکید کرد: اگر مالیات‌ستانی شفاف‌سازی و هوشمندسازی و همه چیز در سامانه مودیان ثبت شود، دیگر چانه‌زنی برای وصول مالیات نمی‌شود و مردم هم به دولت بدبین نخواهند بود. دولت هم به حقوق قانونی خود دست پیدا خواهد کرد.

وی گفت: سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی در مقابله با افزایش پایه پولی و کنترل تورم به اقتصاد کمک می‌کند و موجب افزایش درآمدهای پایدار مالیاتی نیز خواهد شد که این امر نیز در کنترل تورم اثرگذار خواهد بود. هوشمندسازی نظام مالیاتی، درمان اقتصاد زیرزمینی و کمک به زیرساخت‌های کشور است. سامانه مودیان و پایانه‌های فروشگاهی همچنین از فرار مالیاتی جلوگیری می‌کند. نماینده مردم خلخال در مجلس با تأکید بر اینکه فرارهای مالیاتی انگیزه را از تولیدکننده واقعی می‌گیرد و دروا تشکیک ایجاد می‌کند، اظهار کرد: معتمد باید مشوق‌هایی در این قانون در نظر گرفته شود و دولت افراد خوش حساب را که مالیات‌های سنگینی می‌پردازند، با کسانی که از مسؤلیت پرداخت مالیات شانه خالی می‌کنند، در یک ترازو قرار ندهد.

وی با تأکید بر اینکه مالیات‌دهی قانونی است که در تمام کشورها به طور دقیق عمل می‌شود و جزو درآمدهای اصلی دولت‌هاست، افزود: چون ایران کشوری نفت‌خیز است، ما همواره مانند بچه پولدارها عمل و همیشه از جیب خرج کرده‌ایم.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی با بیان اینکه مالیات‌ستانی باید اصول و قواعدی داشته باشد که در آن عدالت اجتماعی رعایت شود، خاطر نشان کرد: مالیات افراد باید طبق صورت‌های مالی واقعی افراد وصول شود، به گونه‌ای که به تولیدکننده و طبقه متوسط فشار وارد نشود.

نظری اضافه کرد: مالیات علی‌الراس از ایرادهای اساسی پروسه مالیاتی کشور بود، به گونه‌ای که فردی برای تعیین مالیات وارد مغازه می‌شد، وقتی می‌دید ۲۰ نفر مشتری در مغازه هستند و قفسه‌ها هم پر است، بر اساس چیزی که دیده بود استنباط می‌کرد درآمد این مغازه چقدر است، در صورتی که اگر یک هفته بعد به همان مغازه مراجعه می‌کرد، شرایط آن روز را نمی‌دید و این یک مشکل اساسی در این شیوه مالیات‌نویسی بود.

وی با اشاره به اینکه فرار مالیاتی در کشور فوق‌العاده است و به هیچ‌وجه رتبه خوبی در این زمینه نداریم، گفت: طبق برخی گزارش‌ها نزدیک به ۱۰۰ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی در کشور داریم که عمده بودجه یا نیمی از بودجه عمرانی ما را تشکیل می‌دهد.

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس مطرح کرد

سامانه مودیان گام اول برای اصلاح ساختار مالیاتی

شود، بانک‌ها باید در خدمت تولید در کشور قرار بگیرند، نه اینکه خودشان بنگاهداری کنند.

پرهیزی‌فر در پاسخ به این سوال که آیا سامانه مودیان می‌تواند به کاهش اقدامات سوداگرانه مخرب در کشور منجر شود، تصریح کرد: در حال حاضر زیرساخت‌های لازم برای اخذ مالیات به صورت صحیح در کشور وجود ندارد. این سامانه جامع و خوبی داشته باشیم که در این سامانه وارد شود. یک بانک اطلاعاتی بسیار قوی مورد نیاز است تا مورد استفاده قرار بگیرد. در چنین شرایطی است که سامانه مودیان می‌تواند بخواهی عمل کند و به بهبود وضعیت مالیاتی و اقتصادی کشور کمک کند به طوری که نایسامتی فعلی در حوزه مالیاتی کشور از بین برود.

گرفته می‌شود و اجازه نمی‌دهیم مودیان از مسیرهای انحرافی از روال قانونی خارج شوند. سامانه مودیان به ما کمک می‌کند دسترسی به اطلاعات شفاف درباره درآمد افراد داشته باشیم و سود و زیان فعالیت آنان را به دقت رصد کنیم. به گفته نماینده مردم در مجلس، ایران کشور پرآدمی است و اصلاح ساختار مالیات‌ستانی می‌تواند منبع پایداری در ارتباط با بحث توسعه کشور به وجود آورد. در آن مجلس دولت در این راستا فعالیت می‌کند و قانون قاضون پایانه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان هم در همین ارتباط فعال می‌شود. وی ادامه داد: برخی ساختارهای نادرست در کشور وجود دارند که باید به تصحیح آنها پردازیم. به طور مثال ساختار بانکداری کشور نیز باید متحول

عادلانه انجام نمی‌شود. کسانی که درآمدهای آنچنانی دارند به انجای مختلف از دادن مالیات فرار می‌کنند و کسانی که اطلاعات‌شان سهل‌الوصول است اما درآمد بالایی ندارند، مالیات می‌پردازند.

وی در پایان تأکید کرد: مجلس سامانه مودیان را به منظور کمک به رفع مشکلات کشور در حوزه مالیات‌ستانی مصوب کرده است و این سامانه می‌تواند تا حد زیادی مشکلات را در این حوزه رفع کند اما باید یک بانک اطلاعاتی جامع و خوبی داشته باشیم که در این سامانه وارد شود. یک بانک اطلاعاتی بسیار قوی مورد نیاز است تا مورد استفاده قرار بگیرد. در چنین شرایطی است که سامانه مودیان می‌تواند بخواهی عمل کند و به بهبود وضعیت مالیاتی و اقتصادی کشور کمک کند به طوری که نایسامتی فعلی در حوزه مالیاتی کشور از بین برود.